

**SERVICIUL
PREVENIREA ȘI COMBATerea
SPĂLĂRII BANILOR**

**ORDIN
mun. Chișinău**

Nr. 23

din 06 septembrie 2023

Cu privire la aprobarea Ghidului privind identificarea și monitorizarea persoanelor expuse politic și indicilor de risc privind persoanele expuse politic (PEP)

În temeiul art. 8¹ și art. 19 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 58-66, art. 133) și art. VIII alin. (3) din Legea nr. 66/2023 pentru modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 159-161, art. 252),

ORDON:

1. Se aprobă Ghidul privind identificarea și monitorizarea persoanelor expuse politic, conform Anexei nr. 1.
2. Se aprobă indicii de risc privind persoanele expuse politic (PEP), conform Anexei nr. 2.
3. Se abrogă Ordinul directorului Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nr. 17 din 08 iunie 2018 cu privire la aprobarea Ghidului privind identificarea și monitorizarea persoanelor expuse politic.
4. Prezentul Ordin intră în vigoare la data semnării.

Daniel-Marius STAICU,

Director

G H I D
PRIVIND IDENTIFICAREA ȘI MONITORIZAREA
PERSOANELOR EXPUSE POLITIC

CAPITOLUL I
DISPOZIȚII GENERALE

1. Ghidul privind identificarea și monitorizarea persoanelor expuse politic are drept scop de a oferi entităților raportoare recomandări privind măsurile aplicate în procesul de identificare a persoanei expuse politic, membrilor de familie ai persoanei expuse politic și persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, atât din punct de vedere profesional, cât și social.
2. Termenul de **persoană expusă politic (PEP)** este definit de standardele internaționale privind prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a proliferării armelor de distrugere în masă, adoptate de către Grupul de Acțiune Financiară Internațională (FATF/GAFI), ca o persoana fizică care deține sau a deținut o funcție publică importantă.
3. În conformitate cu prevederile art. 8¹ din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (în continuare – Legea nr. 308/2017), **persoană expusă politic** este persoana fizică care exercită sau a exercitat funcții publice importante, după cum urmează:
  - a) șefi de stat, șefi de guvern, miniștri și miniștri adjuncți sau secretari de stat;
  - b) membri ai Parlamentului sau ai unor organe legislative similare;
  - c) membri ai organelor de conducere ale partidelor politice;
  - d) membri ai curților supreme, ai curților constituționale sau ai altor instanțe judecătorești de nivel înalt ale căror hotărâri nu fac obiectul altor căi de atac decât în circumstanțe excepționale;
  - e) membri ai curților de conturi sau ai consiliilor băncilor centrale;
  - f) ambasadori, însărcinați cu afaceri și ofițeri superiori în forțele armate;
  - g) membri ai organelor de administrare, de conducere sau de supraveghere ale întreprinderilor publice;
  - h) directori, directori adjuncți și membri ai consiliului de administrație sau membri cu funcții echivalente în cadrul unei organizații internaționale.

4. Ordinul nr. 22 din 15.08.2023 cu privire la aprobarea listei funcțiilor publice importante la nivel național care determină calitatea de persoană expusă politic (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 328-331 art. 821a din 25.08.2023*) poate fi accesat pe pagina web oficială a Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (în continuare – Serviciul) <http://spscb.gov.md/ro>, compartimentul legislație națională.
5. În noțiunea **membri de familie ai persoanei expuse politic**, conform prevederilor art. 8¹ alin. (3) din Legea nr. 308/2017, se includ următoarele categorii de persoane:
  - a) soțul/soția persoanei expuse politic sau o persoană aflată în relații asemănătoare aceloră dintre soți cu persoana expusă politic;
  - b) copiii și soții/soțiile lor sau cu care copiii se află în relații asemănătoare aceloră dintre soți;
  - c) părinții și frații/surorile persoanei expuse politic.
6. O altă noțiune, de care trebuie să țină cont entitatea raportoare în cadrul stabilirii și desfășurării relațiilor de afaceri cu un client, potențial client sau beneficiarul efectiv al unui client – persoană fizică și/sau persoană juridică, și de care depinde tipul măsurilor de precauție aplicate, este cea de **persoane cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic**, stabilite la art. 8¹ alin. (4) din Legea nr. 308/2017. Persoanele cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, atât din punct de vedere profesional, cât și social, includ:
  - a) persoanele fizice cunoscute ca fiind beneficiarii efectivi, împreună cu o persoană expusă politic, ai unei persoane juridice sau ai unei construcții juridice ori ca având orice altă relație strânsă de afaceri cu o astfel de persoană;
  - b) persoanele fizice care sunt singurii beneficiari efectivi ai unei entități juridice sau ai unei construcții juridice cunoscute ca fiind înființate în beneficiul de facto al unei persoane expuse politic.

CAPITOLUL II

IDENTIFICAREA PERSOANELOR EXPUSE POLITIC, MEMBRILOR DE FAMILIE AI PERSOANELOR EXPUSE POLITIC ȘI PERSOANELOR CUNOSCUTE CA FIIND ASOCIAȚI APROPIAȚI AI PERSOANELOR EXPUSE POLITIC

7. În procesul de identificare și verificare a identității clientului, la inițierea relațiilor de afaceri, în cadrul derulării relațiilor de afaceri, sau la realizarea unor tranzacții ocazionale, entitățile raportoare sunt obligate să dispună de politici, regulamente sau proceduri interne adecvate, care să permită acumularea informațiilor adecvate (suficiente), exacte și actualizate, în vederea încadrării clientului în categoria de persoană expusă politic, membrii de familie ai persoanelor expuse politic sau persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, cât și cu privire la beneficiarul efectiv al clientului - persoană fizică sau juridică.

- 8.** Identificarea și încadrarea în categoria de persoană expusă politic, membrii de familie ai persoanelor expuse politic sau persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, este importantă pentru realizarea scopului Legii nr. 308/2017, prin care au fost instituite măsuri care să contribuie la protejarea sistemului național financiar-bancar, financiar-nebancar și a liber-profesioniștilor, de apărare a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului, având în vedere faptul că, această categorie de persoane, datorită poziției și influenței pe care o dețin, pot abuza de entitățile raportoare și comite fapte ce se pot circumscrie activităților de spălare a banilor sau finanțare a terorismului, precum și infracțiuni predicat.
- 9.** La identificarea și încadrarea beneficiarului efectiv în categoria de persoană expusă politic, membrii de familie ai persoanelor expuse politic sau persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, entitatea raportoare aplică prevederile art. 5² din Legea nr. 308/2017, precum și se orientează de normele Ghidului privind identificarea beneficiarului efectiv, aprobat prin Ordinul directorului Serviciului.
- 10.** Riscul potențial privind persoanele expuse politic, membrii de familie ai persoanelor expuse politic sau persoanele cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, justifică aplicarea unor măsuri de precauție sporite, în ceea ce privește relațiile de afaceri/tranzacțiile ocazionale cu implicarea acestei categorii de persoane.
- 11.** Entitățile raportoare vor dispune de proceduri interne care vor asigura informarea clientului, a potențialului client sau a beneficiarului efectiv al unui client (sau a reprezentanților acestora) despre responsabilitatea de a oferi informații veridice cu privire la calitatea de persoană expusă politic, a membrilor de familie ai persoanelor expuse politic sau persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, cât și despre măsurile care pot fi aplicate de către entitatea raportoare în conformitate cu legislația privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în cazul în care clientul (potențialul client) sau reprezentantul acestuia refuză să ofere informații despre calitatea deținută de persoană expusă politic sau oferă date false și/sau incomplete entității raportoare.
- 12.** În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (5) din Legea nr. 308/2017, clienții identificați și încadrați în categoria de persoană expusă politic, membru de familie al persoanei expuse politic, sau persoană cunoscută ca fiind asociat apropiat al persoanei expuse politic, sunt obligați să prezinte, la cererea entității raportoare, toată informația, documentele și copiile de pe acestea necesare implementării măsurilor de precauție sporite. Corectitudinea și veridicitatea documentelor prezentate, inclusiv a documentelor prezentate prin mijloace electronice, sunt certificate de către clienții entității raportoare, în mod obligatoriu.

13. Înainte de a stabili o relație de afaceri sau de a efectua o tranzacție ocazională, entitățile raportoare furnizează clienților identificați și încadrați în categoria de persoană expusă politic, membrul de familie al persoanei expuse politic, sau persoană cunoscută ca fiind asociat apropiat al persoanei expuse politic, informațiile solicitate, în temeiul art.12 alin. (1) din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Informațiile includ, în special, o informare generală cu privire la obligațiile legale care le revin entităților raportoare în temeiul legii menționate, atunci când prelucrează date cu caracter personal în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului.
14. La identificarea și încadrarea clienților în categoria de persoană expusă politic, membrii de familie ai persoanei expuse politic, sau persoane cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanei expuse politic, în procesul de verificare entitatea raportoare poate solicita o declarație în scris sau completarea de către client a unui chestionar în scopul comunicării către entitatea raportoare, pe propria răspundere, a informațiilor veridice și suficiente despre identitatea sa sau a reprezentantului, despre membrii de familie sau persoanele cunoscute ca fiind asociați apropiați, atât din punct de vedere profesional cât și social, despre beneficiarul efectiv, cât și locul/locurile de muncă, funcția/funcțiile deținută/e pe parcursul ultimelor 12 luni.
15. Informațiile sau datele obținute cu privire la clienții încadrați în categoria de persoane expuse politic, membrii de familie ai persoanei expuse politic, sau persoane cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanei expuse politic urmează a fi actualizate permanent, inclusiv în baza rezultatelor evaluării riscurilor, dar nu mai rar decât o dată pe an, iar rezultatele reexaminării trebuie să fie documentate.
16. Informațiile prezentate de către client, urmează a fi supuse verificării de către entitatea raportoare, în vederea determinării veridicității, completitudinii și corectitudinii datelor indicate în declarație și/sau chestionar. În vederea efectuării verificărilor care se impun, urmează a fi consultate următoarele surse de informații:
- a) lista funcțiilor publice importante care determină calitatea de persoană expusă politic, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 328-331 art. 821a din 25.08.2023, cât și pe pagina web oficială a Serviciului;
  - b) pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate <https://ani.md> sau a autorităților/instituțiilor cu competențe similare din alte state (jurisdicții) și/sau a altor platforme similare din alte state;
  - c) bazele de date privind persoanele expuse politic;
  - d) sursele deschise de informații;
  - e) alte surse independente și sigure de informații.
17. **Entitățile raportoare sunt obligate să ia în considerare riscul sporit pe care persoana expusă politic îl prezintă, pentru o perioadă de 12 luni de la încetarea exercitării funcției publice importante la nivel național sau internațional. După**

expirarea acestei perioade, în baza unei evaluări a riscului, entitățile raportoare pot decide dacă persoana respectivă mai prezintă sau nu mai prezintă un risc specific persoanelor expuse politic. Acest lucru se datorează conceptului „o dată PEP – PEP pentru totdeauna” și derivă din posibila influență pe care persoana în cauză o poate avea o perioadă de timp după ce nu mai ocupă funcția publică importantă, asupra deciziilor ce se iau în cadrul organizației.

18. În cadrul procedurii de evaluare la expirarea perioadei de 12 luni de la încetarea exercitării funcției publice importante, entitățile raportoare vor analiza, cel puțin, următorii factori de risc:
- a) nivelul de influență (informală) pe care persoana îl poate exercita în continuare (influență bazată pe vechile relații de lucru sau pe ascendentul pe care încă îl poate avea asupra vechilor colaboratori sau bazată pe „numirea unui succesor” în funcția importantă);
  - b) durata deținerii funcției publice importante;
  - c) dacă funcția publică importantă (deținută anterior) și activitatea curentă a persoanei sunt legate într-un fel (exemplu: persoana care a deținut anterior o funcție publică importantă, activează în prezent într-o funcție inferioară în cadrul aceleiași instituții/organizații sau deține o afacere în sectorul respectiv);
  - d) altele.

CAPITOLUL III

APLICAREA MĂSURILOR DE PRECAUȚIE SPORITĂ

19. Entitățile raportoare, urmare a procesului de evaluare a riscurilor, având în vedere diferite variabile aferente domeniului de activitate, inclusiv destinația unui cont sau scopul relației de afaceri, volumul activelor depuse sau mărimea tranzacțiilor efectuate de client, frecvența și durata relației de afaceri, la identificarea riscurilor sporite de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, aplică măsuri de precauție sporită privind clienții.
20. Entitățile raportoare au obligația de a demonstra Serviciului și organelor cu funcții de supraveghere că, amplasarea măsurilor de precauție prevăzute la art. 5, 7 și 8 din Legea nr. 308/2017 este adecvată, ținând cont de riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului identificate.
21. În tranzacțiile sau în relațiile de afaceri cu persoanele expuse politic, cu membrii familiilor persoanelor expuse politic și cu persoanele asociate persoanelor expuse politic, entitățile raportoare, suplimentar la măsurile de precauție prevăzute la art.5, întreprind măsuri ce cuprind:
- a) elaborarea și implementarea sistemelor adecvate de gestionare a riscurilor, inclusiv a procedurilor bazate pe evaluarea riscurilor, pentru a stabili dacă un client, potențial client sau beneficiarul efectiv al unui client este persoană expusă politic;

- b) obținerea aprobării persoanei cu funcții de conducere de rang superior la stabilirea sau continuarea relațiilor de afaceri cu astfel de clienți;
  - c) adoptarea măsurilor adecvate privind stabilirea sursei bunurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacția cu astfel de clienți și a sursei averii;
  - d) efectuarea monitorizării sporite și continue a relației de afaceri.
- 22.** Entitățile raportoare sunt obligate să întreprindă măsuri concrete, pentru a stabili dacă beneficiarii unei polițe de asigurare de viață sau ai unei polițe de asigurare cu participarea la investiții și/sau, după caz, beneficiarul efectiv al beneficiarului poliței, sunt persoane expuse politic, membri de familie ai persoanelor expuse politic, persoane cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic. Măsurile respective trebuie aplicate de către entitățile raportoare, la inițierea realizării plății sau la momentul atribuirii, totale sau parțiale, poliței de asigurare. În cazul în care s-a stabilit apartenența beneficiarului efectiv al beneficiarului poliței la una din categoriile de persoane expuse politic, în sensul art. 8¹ din Legea nr. 308/2017, entitățile raportoare, suplimentar la măsurile de precauție pentru clienți prevăzute la art. 5 din aceeași lege, întreprind următoarele:
- a) informează persoana cu funcții de conducere de rang superior înainte de plata veniturilor corespunzătoare poliței de asigurare;
  - b) efectuează o examinare sporită a întregii relații de afaceri cu asiguratul.
  - c) raportează Serviciului tranzacția de plată a veniturilor corespunzătoare poliței de asigurare.
- 23.** Entitatea raportoare, în baza evaluării riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și a criteriilor și factorilor stabiliți de către organul cu funcții de supraveghere, acumulează informații suficiente pentru a identifica dacă clientul, tranzacțiile sau relațiile de afaceri întrunesc condițiile prevăzute la art. 8 alin.(3)–(5) din Legea nr. 308/2017.

CAPITOLUL IV

MONITORIZAREA RELAȚIILOR DE AFACERI CU PERSOANELE EXPUSE POLITIC

- 24.** În conformitate cu prevederile art. 8¹ alin. (5) din Legea nr. 308/2017, în tranzacțiile sau în relațiile de afaceri cu persoanele expuse politic, cu membrii familiilor persoanelor expuse politic și cu persoanele cunoscute ca fiind asociați ai persoanelor expuse politic, **entitățile raportoare, suplimentar la măsurile de precauție prevăzute la art. 5** din aceeași lege, întreprind măsuri ce cuprind inclusiv *efectuarea monitorizării sporite și continue a relației de afaceri*.
- 25.** Entitățile raportoare, în procesul de identificare a beneficiarului efectiv ca fiind persoană expusă politic, membru de familie a persoanei expuse politic și persoană cunoscută ca fiind asociat apropiat a persoanei expusă politic, cât și în cadrul aplicării

măsurilor de precauție sporită și monitorizare a relațiilor de afaceri, aplică un proces de analiză și verificare, ținând cont de mai mulți factori și indicatori, cum ar fi:

- a) persoana deține în proprietate sau controlează, integral sau parțial, direct sau indirect, o bancă și/sau un participant profesionist pe piața financiară nebancaară;
- b) persoana deține în proprietate sau controlează, integral sau parțial, direct sau indirect, o bancă și/sau participant profesionist pe piața financiară nebancaară, care este un partener sau corespondent într-o tranzacție cu entitatea raportoare;
- c) averea personală sau stilul de viață, cât și natura, caracterul, valoarea tranzacțiilor efectuate, nu este în concordanță cu sursele de venit legitime sau averea declarată;
- d) există suspiciuni rezonabile că persoana a încercat să ascundă natura veniturilor sale;
- e) persoana este responsabilă sau deține capacitatea de a influența procedurile de achiziții publice a căror valori estimate sunt considerabile;
- f) persoana deține competența de eliberare/prelungire sau reperfectare a licențelor, autorizațiilor, permisiunilor guvernamentale limitate în sectoarele considerate cu riscuri sporite de corupție, precum: construcțiile, extracția zăcămintelor minerale, ocrotirea sănătății, arenda, locațiunea, concesiunea bunurilor proprietate publică etc.;
- g) persoana deține acces preferențial la privatizarea activelor de stat;
- h) persoana expusă politic la nivel internațional, este cetățean sau rezident, sau are interes de afaceri cu o țară cu risc sporit de trafic ilicit de droguri și substanțe psihotrope, cu o țară cu un sistem politic bazat pe regim autocratic și autoritar sau o țară care a fost identificată ca având deficiențe strategice, inclusiv nivel ridicat de corupție;
- i) deține o funcție publică importantă în sectoare care pot fi utilizate în scheme de corupție, cum ar fi petrol și gaze, minerit, construcții, resurse naturale, sport, jocuri de noroc etc.
- j) alte criterii în funcție de riscul identificat privind clientul, relația de afaceri, tranzacțiile efectuate etc.

26. Entitățile raportoare, în urma rezultatelor evaluării riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului, la utilizarea abordării bazată pe risc, sunt obligate să stabilească dacă activitatea sau tranzacțiile efectuate de către clientul identificat ca persoana expusă politic, membrii de familie ai persoanei expuse politic și persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, inclusiv operațiunile efectuate în numele acestuia, corespund indicilor de suspiciune privind spălarea banilor și finanțarea terorismului și în dependență de faptele constatate, urmează să informeze Serviciul conform art. 11 din Legea nr. 308/2017, cât și să aplice măsuri asiguratorii în condițiile art. 33 din aceeași Lege.

CAPITOLUL V DISPOZIȚII FINALE

- 27.** Entitățile raportoare sunt obligate să păstreze, pe o perioadă de 5 ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data efectuării unei tranzacții ocazionale, toate datele aferente tranzacțiilor naționale și internaționale cu implicarea persoanelor expuse politic, a membrilor de familie a persoanei expuse politic, cât și a persoanelor cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, în măsura în care să poată răspunde operativ solicitărilor Serviciului, organelor cu funcții de supraveghere a entităților raportoare și organelor de drept. Datele păstrate trebuie să fie suficiente ca să permită reconstituirea fiecărei tranzacții în maniera în care să servească în caz de necesitate ca probă în cadrul procedurii penale, contravenționale și altor proceduri legale.
- 28.** Entitățile raportoare sunt obligate să păstreze toate documentele și informațiile necesare pentru respectarea măsurilor de precauție privind clienții și beneficiarii efectivi, inclusiv, dacă sunt disponibile, informațiile obținute prin mijloace de identificare electronică, servicii de încredere relevante sau prin orice alt proces de identificare sigur, la distanță sau electronic, reglementat, recunoscut, aprobat sau acceptat de autoritățile naționale abilitate prin lege, și copiile documentelor de identificare, arhiva conturilor și documentelor primare, corespondența de afaceri, rezultatele analizelor și cercetărilor efectuate, pe o perioadă de 5 ani de la încetarea relației de afaceri sau de la data unei tranzacții ocazionale.
- 29.** La cererea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și a organelor cu funcții de supraveghere, entitățile raportoare sunt obligate să prezinte toate informațiile relevante privind relațiile de afaceri cu clienții și beneficiarii efectivi ai cărora s-a stabilit că sunt persoane expuse politic, membri de familie a persoanei expuse politic, cât și persoane cunoscute ca fiind asociați apropiați ai persoanelor expuse politic, precum și natura acestor relații.

INDICII DE RISC PRIVIND PERSOANELE EXPUSE POLITIC (PEP)¹

I. INTRODUCERE

1. Determinarea faptului că un client este un PEP nu este un obiectiv în sine, ci face parte din procesul care permite entităților raportoare să evalueze diferitele tipuri de riscuri majore legate de PEP. Determinarea faptului că un client este un PEP, nu scutește entitățile raportoare de aplicarea continuă a măsurilor de precauție față de client, adaptate în mod specific la faptul că clientul a fost identificat că este un PEP. A fi identificat ca PEP, nu se echivalează cu a fi criminal și/sau cu un abuz ulterior al sistemului financiar. În mod similar, faptul că o persoană este un PEP dintr-o organizație rezidentă/ internațională nu implică în mod automat că aceasta prezintă un risc major. Cu toate acestea, entitățile raportoare trebuie să fie conștiente de riscul că un PEP poate să abuzeze de sistemul financiar pentru a spăla veniturile ilicite și să fie conștiente de indicii de risc care pot fi utilizați pentru a detecta un astfel de abuz.
2. GAFI a elaborat mai mulți indici de risc care pot fi utilizați pentru a ajuta la identificarea utilizării abuzive a sistemelor financiare de către un PEP în timpul unei relații cu clientul. Această listă de indici de risc este relevantă pentru a identifica acei PEP care abuzează de sistemul financiar și nu are intenția de a stigmatiza toate persoanele incluse în categoria PEP. Adesea, prezența unuia sau mai multor dintre acești indici de risc poate crește riscul de a desfășura relații de afaceri cu un client (factori de risc), respectiv stabilirea mai multor indici de risc privind PEP, va fi necesară pentru generarea unei suspiciuni. Cu toate acestea, în unele cazuri și în funcție de circumstanțele specifice, corelarea cu unul sau mai mulți dintre acești indici de risc, va duce în mod direct la o suspiciune de spălarea banilor (indici de suspiciune).
3. Indicii de risc privind PEP, nu reprezintă o listă exhaustivă și sunt complementare indicilor de spălare a banilor pe care o entitate raportoare le poate utiliza. Metodele persoanelor identificate ca PEP care se angajează în activități ilicite se modifică și, prin urmare, indicii de risc a activității lor la fel se schimbă. De asemenea, pot exista alți indici de risc care ar trebui considerați la fel de importanți în raport cu o anumită

¹ Conform Ghidului FATF privind Persoanele Expuse Politic, disponibil <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Peps-r12-r22.html>, accesat la data de 05.09.2023.

țară sau regiune.

II. IDENTIFICAREA UTILIZĂRII ABUZIVE A SISTEMULUI FINANCIAR DE CĂTRE PEP ȘI INDICII DE SUSPICIUNE

A. PEP ÎNCEARCĂ SĂ-ȘI PROTEJEZE IDENTITATEA:

4. Persoanele identificate ca PEP sunt conștiente de faptul că statutul lor de PEP poate facilita identificarea comportamentului lor ilicit. Aceasta înseamnă că, PEP pot încerca să-și protejeze identitatea, pentru a preveni identificarea lor. Exemple de moduri în care acest lucru poate fi făcut sunt:
- Utilizarea companiilor de tip vehicul corporativ (persoane juridice și construcții juridice) pentru a ascunde beneficiarul efectiv.
  - Utilizarea companiilor de tip vehicul corporativ fără un motiv de afaceri viabil.
  - Utilizarea intermediarilor atunci când aceasta nu corespunde practicilor comerciale obișnuite sau atunci când aceasta pare să fie utilizată pentru a proteja identitatea PEP.
  - Utilizarea membrilor de familie sau a persoanelor cunoscute ca asociați apropiați, în calitate de proprietari legali.

B. INDICII DE RISC PRIVIND PEP ȘI COMPORTAMENTUL ACESTUIA:

5. Comportamentul specific și caracteristicile individuale ale unui PEP, pot ridica indici/niveluri de risc sau genera o suspiciune:
- Utilizarea companiilor de tip vehicul corporativ (persoane juridice și construcții juridice) pentru a ascunde *i*) proprietatea, *ii*) industriile implicate sau *iii*) țările.
  - PEP adresează întrebări cu privire la politica de prevenire și combatere a spălării banilor a instituției sau cu privire la politica PEP.
  - PEP se simte, în general, incomod să furnizeze informații despre originea averii sau sursa fondurilor.
  - Informațiile furnizate de PEP sunt incompatibile cu alte informații (disponibile public), cum ar fi declarațiile de avere și salariile oficiale publicate.
  - PEP furnizează informații inexacte sau incomplete.
  - PEP-urile urmăresc să utilizeze serviciile unei instituții financiare care, în mod normal, nu este orientată în principal față de clienții străini sau clienții cu averi mari.
  - Fondurile sunt transferate, în mod repetat, către și dinspre țări cu care PEP nu pare să aibă legături.
  - PEP i s-a refuzat intrarea în țară (refuz de viză).
  - PEP este dintr-o țară care interzice sau restricționează cetățenii săi să dețină conturi sau să dețină anumite proprietăți într-o țară străină.

C. POZIȚIA SAU IMPLICAREA PEP ÎN AFACERI:

6. Poziția pe care o deține un PEP și modul în care un PEP își expune poziția sunt factori importanți care trebuie luați în considerare. Posibili indici de risc sunt:
- PEP are o autoritate substanțială asupra activelor și fondurilor, politicilor și operațiunilor statului sau are acces la acestea.
  - PEP are capacitatea formală sau informală de a controla mecanismele instituite pentru prevenirea și detectarea spălării banilor și finanțării terorismului.
  - PEP (în mod activ) minimizează importanța funcției sale publice sau funcția publică cu care este asociată.
  - PEP nu dezvăluie toate funcțiile (inclusiv cele care sunt deținute *în virtutea funcției*).
  - PEP are acces, control sau influență asupra conturilor guvernamentale sau corporative.
  - PEP deține sau controlează, chiar și în mod parțial instituția financiară sau liberii profesioniști, fie în mod particular, fie *în virtutea funcției deținute*.
  - PEP deține sau controlează, chiar și în mod parțial instituția financiară sau liberii profesioniști (fie în mod particular, fie *în virtutea funcției deținute*) care este o contra parte sau un corespondent într-o tranzacție.
  - PEP este un administrator sau un beneficiar efectiv al unei persoane juridice care este client al unei entități raportoare.

D. INDICII DE RISC CU PRIVIRE LA INDUSTRIA/SECTORUL ÎN CARE ESTE IMPLICAT UN PEP:

7. O legătură cu o industrie cu risc ridicat poate crește riscul de a desfășura o relație afaceri cu un PEP. În temeiul Recomandării 1, autoritățile competente, entitățile raportoare sunt obligate să determine tipurile de clienți care pot prezenta un risc major. În acest sens, entitățile raportoare vor fi, de asemenea, orientate de ghidurile naționale sau de evaluarea națională a riscurilor. Industriile care pot fi expuse riscului depind de evaluările riscurilor și variază de la o țară la alta. Exemple de industrii cu risc major sunt:
- Comerțul cu arme și industria de apărare.
  - Sectorul bancar și financiar.
  - Domeniul achizițiilor publice, în special companiile a căror activitate constă în prestarea serviciilor către instituțiile guvernamentale sau alte agenții de stat.
  - Construcții și infrastructură (grea).
  - Dezvoltare și alte tipuri de asistență.
  - Activități de sănătate.
  - Minerit și extracție.
  - Privatizare.
  - Furnizarea de utilități.

E. RELAȚIE DE AFACERI/TRANZACȚIE, SCOPUL RELAȚIEI DE AFACERI:

8. Indicii de risc se pot referi, de asemenea, la relația de afaceri sau la o tranzacție specifică:
- Mai multe RTS/RAS-uri au fost transmise cu privire la un singur PEP.
  - Utilizarea (consistentă) a sumelor rotunjite, în cazul în care acest lucru nu poate fi explicat prin activitatea desfășurată.
  - Depunerea sau retragerea unor sume mari de numerar dintr-un cont, utilizarea cecurilor bancare sau a altor instrumente la purtător pentru a efectua plăți mari. Utilizarea unor sume mari de numerar în relația de afaceri.
  - Alte entități raportoare au încetat relația de afaceri cu PEP.
  - Alte entități raportoare au devenit obiectul unor controale efectuate de către organele cu funcții de supraveghere, reieșind din faptul că au desfășurat relații de afaceri cu un client care a fost identificat ca PEP.
  - Fluxurile financiare personale și cele de afaceri sunt dificil de distins între ele.
  - Activitatea financiară este incompatibilă cu activitatea legitimă sau cu cea așteptată, fondurile sunt mutate în sau dintr-un cont sau între bănci fără o justificare de afaceri.
  - Contul reflectă o activitate substanțială după o perioadă latentă, sau pe o perioadă relativ scurtă de timp, sau la scurt timp după inițierea relației de afaceri.
  - Contul prezintă un flux substanțial de numerar sau transferuri bancare în sau din cont.
  - Tranzacții între companii de tip vehicul corporativ care nu sunt clienți și între conturile persoanelor identificate ca PEP.
  - Un PEP nu poate sau este reticent de a furniza detalii sau explicații credibile pentru stabilirea unei relații de afaceri, deschiderea unui cont sau efectuarea de tranzacții.
  - Un PEP primește transferuri mari de fonduri internaționale într-un cont de jocuri de noroc. PEP retrage o sumă mică în scopuri de joc și retrage soldul prin cec.
  - Un PEP folosește terțe părți pentru a face schimb de jetoane de jocuri pentru numerar și invers, având o activitate de joc redusă sau minimă.
  - Un PEP utilizează mai multe conturi bancare fără niciun motiv aparent comercial sau de altă natură.

F. PRODUSE, SERVICII, CANALE DE TRANZACȚIONARE SAU DE LIVRARE:

9. Recomandările GAFI (Nota Interpretativă la Recomandarea 10) conțin exemple de produse, industrii, servicii, canale de tranzacționare sau de livrare, care prezintă un risc mai mare, indiferent de tipul de client. Aceste exemple sunt:

- Servicii bancare private.
  - Tranzacții anonime (inclusiv numerar).
  - Relații de afaceri sau tranzacții non-face-to-face.
  - Plăți primite de la terți necunoscuți sau neasociați.
10. Dacă aceste industrii, produse, servicii, tranzacții sau canale de livrare sunt utilizate de PEP, atunci aceasta este un factor de risc suplimentar (în funcție de natura PEP). În plus, față de exemplele enumerate în recomandările GAFI, există alte produse, industrii, servicii, canale de tranzacționare sau de livrare care pot deveni adițional vulnerabile atunci când sunt utilizate de către persoanele identificate ca PEP. Exemple în acest sens sunt:
- Afaceri care sunt orientate în principal față de clienții străini (cu averi mari).
  - Furnizorii de servicii pentru fiducii sau societăți.
  - Transferuri bancare către și dintr-un cont PEP, care nu pot fi explicate din punct de vedere economic sau care nu dispun de informații relevante privind inițiatorul sau beneficiarul.
  - Conturile corespondente și de concentrare.
  - Dealeri de metale prețioase și pietre prețioase sau alte bunuri de lux.
  - Dealeri de vehicule de transport de lux (cum ar fi mașini, mașini sport, nave, elicoptere și avioane).
  - Dealeri imobiliari de vârf.

G. INDICI DE RISC SPECIFICI FIECĂREI ȚĂRI

11. Recomandările GAFI (Nota Interpretativă la Recomandarea 10) conțin exemple de factori de risc geografic sau de țară cu risc major, indiferent de tipul de client. În plus, următorii indici de risc referitori la țări pot fi luați în considerare atunci când entitatea raportoare desfășoară relații afaceri cu persoanele identificate ca PEP:
- PEP străin sau rezident provine dintr-o țară cu risc major (astfel cum este definită de GAFI în Recomandarea 19 sau în Nota Interpretativă la Recomandarea 10).
  - Riscuri suplimentare apar în cazul în care un PEP străin sau rezident dintr-o țară cu risc major ar avea în poziția sa controlul sau influența asupra deciziilor care ar remedia în mod eficace deficiențele identificate în sistemul de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.
  - PEP străine sau rezidente din țări identificate de surse credibile ca având un risc ridicat de corupție.
  - PEP străine sau rezidente din țări care nu au semnat sau ratificat, sau nu au pus în aplicare în mod suficient convențiile anticorupție relevante, cum ar fi UNCAC și Convenția OCDE împotriva mitei.
  - PEP străine sau rezidente din țări cu o economie mono (dependență economică de unul sau mai multe produse de export), în special în cazul în care au fost

instituite măsuri de control al exporturilor sau de acordare a licențelor.

- PEP străine sau rezidente din țări dependente de exportul de bunuri ilicite, cum ar fi drogurile.
- PEP străine sau rezidente din țări (inclusiv subdiviziuni politice) cu sisteme politice care se bazează pe dominație personală, regimuri autocratice sau țări în care un obiectiv major este de a-i îmbogăți pe cei aflați la putere, precum și țările cu un nivel ridicat de patronaj.
- PEP străine sau rezidente din țări cu guvernare slabă și responsabilitate slabă și/sau opacă.
- PEP străine sau rezidente din țări identificate de surse credibile ca având niveluri ridicate de criminalitate (organizată).